

מסורת הש"ס

מישוח מלחמה פרק שמיני סוטה

מד.

עין משפט
נר מצוה

בה א מיי פ"ג מהל' אכל
הל"ג סמג לאוין רלה
טו"ע יו"ד סי' שע"א סעי'
ה':
בו ב מיי פ"ו מהל'
טומאת מת הל"ט
וע"ש בכ"מ:
ג מיי פ"ו מהל' מלכס'
ד' מיי פ"ו מהל' מלכס'
ד' מיי פ"ו מהל' מלכס'
בו ה מיי פ"ו מהל'
אסורי ביאה הל"ב
ופ"ו מהל' מלכס'
בה ו מיי פ"ה מהל'
דעות הל"א:
ב"ז מיי פ"ו מהל'
מלכס' הל' י"א:
ל ח מיי פ"ה מהל'
ל"א ט מיי פ"ה מהל':

מאחיל על חלל הפתח: והני מילי כו'. השתא מהדר לפרושי
סייעתיה מהכא. מדאיטריך למיתני העומד לתוכו טהור ש"מ הני
מילי חזר הקבר דמסיימא מחיתא דמערה לחודיה ודחזר לחודיה
ויס היכר דכדר אצל מת צעלמא המוטל חזיר מודו בית הלל דתפיס
ארבע אמות מדאיטריך למיתני
העומד לתוכו טהור דאי צעלמא לא
גזר למא לי לאשמועינן הכא דטהור:
ואפי' היא לו שומרת יבם שלא
קדשה הוא אלא מכא אחיו בזה לו:
לקח. מדלא כתיב לקח מיעוטא הוא
למעוטי לקיחת איסור: כדכנס.
דאמר אין עזירה בקידושין עד
שיצטול שיצא זרעו או את האשה
לידי חילול וממזרות ונתינה אין עזירה
בקידושין דלא כתיב ביה לא יקח אלא
לא יבא ולא תתחנן אלא אלמנה כתיב
זה לא יקח וקחה היינו קידושין
ואיטריך דרבה דלא תימא מקידושין
עזר ליה איסור: ונתינה. מן
הגבועים דכתיב זהו ויתנס יהושע
לחוטבי עצים (יהושע ט) והן משכנה
אומות: ועוד שזה לך. ונכנס
בזה מלאכתך לך: גמרא. לתם
סבא להדין בטעמי המשנה והלכה
כדברי מ"י: אם הוסיף צו דימוס
אחד. שורה של אבנים או גבוהה או
בעובי תו לא הוי על מכונו וקרינא
ביה חדש^ט: שמחשין אסור. שאני
מתקיים: בשבוע. בשמיטה: אין לי
אלא חדש. בתולה: אלמנה וגרושה.
מאחר ונשאה זה: יכול אף בנה ביה.
חדש ולא חנוכה יהא מה שיהא נקי
מן הכל: ברתני^י ויפסו השוטים.
על דברי כהן: בקשרי. כשמתקשרים
לעמוד לפופים שלא יפרידו איברים:
לפיכך. שיהא זהו הירא מעצירות
תלה התורה בנה ונטע ואירס לחזור
גגלן כדי שיתלה צדק החזרה ולא
יתבייש לומר מעצירות שצידו הוא ירא
וחזר: ר' יוסי אומר כו'. בגמרא [ע"כ]
מפרש בנאלי פליג אדרי יוסי הגלילי:
וצעקנו של עס. בסופו של עס
שעומדים שלא ימורו אחרות
לאחרים: לנוס. מעמידין וקופין
מלפניהם. בראשם של ד' המלחמה
מעמידין בני אדם גבורים ממונים לכך
שאל יפול אחד מן הנלחמים יעמידוהו
ויזקפוהו ויגבירו את אנשי הכנף
דכריהם: [ואחרים]. ואנשים
אחרים מאחריהם: ונשלין של
ברזל צדיהם. לשמור שלא ינוסו.
וכשלין כעין חזין שקורין ווריי"ש:
מתחילת

מס סופס ארבע אמות לעומא. חכמים גזרו שיהא המת מטומא
כל הנכנס בארבע אמותיו כדי שלא ירגילו אוכלי טהרות ליקרב לו
ויהא סבור שלא האחיל ויש לחוש שמא יפשוט ידו ויאחיל ולאו
למעשה: וסוף סוף. וכן מני תנא דין במשנה הנשנית בינינו
בבית המדרש בסדר טהרות (השלח
פ"ו מ"ח): חזר הקצר. שלפני המערה
כדאמר סדר זנין הקצרות צנצנא
בתרא (דף ק:) שעושין מערות גדולות
של ו' שש על שש וחופר בכותליה
סביב כוכין ארוכות כמדת המת
ותוחזו לתוכן והמערה מקורה
בתקרה ויכסוי ועושה גומא רחבה
צנצנא המערה ופוחת פי המערה
למוך הגומא בכותל המערה כמין
פתח ואומה גומא היא חצר הקצר:
העומד בסוכו טהור. כל מקום שהוא
עומד זה טהור דכיון דמערה
חלוקה הימנה ומחלופיה ניכרות לא
גזר רבנן במתים שבמכותה שיתפסו
ד' אמות סביבותיה לזד המערה
די גזר רבנן ארבע אמות במת
המוטל חזיר וכו' למעלה אלא גג
המערה כדי להרחיק את האדם
מלהאחיל על הטומאה אצל כאן יש
היכר: והוא שיש זה ארבע אמות.
הוא דחשיבא מקום לעזמה אצל פחות
מכאן בטולה אצל המערה ולא חשיבא
למיתו מקום לעזמה: וז"ל אומרים
ארבעה טפחים. הוי מקום חשוב
ככל דוכתא: כמה דברים אומרים.
ז"ל אמרו ליה: כשפתחה של חצר
למעלה. שאין לה כניסת מדרון
במעלות מן הכד אלא כשיורדין לה
קופצין לה וכשעולין מתוכה מטפס
ועולה. ולקמן פריך איפכא מיסתבא:
לפני נ"א. כנגד איפוא הפכת דברין.
ליא איפוא כדאמר בצרכות (דף נח).
כגני לייא כדים שצורים להיכן
הולכין. איפכא מסתבא מן הכד
כשעשו לחצר מדרון לזאת דרך נדדים
איכא למימר כיון דלא גזר רבנן ארבע
אמות במחלופיה ניכרות סגי להאי חצר
בארבעה טפחים והעומד בזה הרי זה
טהור שאין לנו כמה לעומד דאינו
צריך לטפס ולעלות שיפשוט זרועותיו
ויהאיל כנפיו על חלל הפתח כדי
נפיק מידדי ונפיק נשמתו ונמשך
לו מן הפתח של מערה לזד פתח
של חצר ויואל לו: מלמעלה אי
אפשר דלא מאחיל. כיון דאינו אלא
ארבעה טפחים אי אפשר לו לפרוש
כנפיו ולטפס ולעלות אלא אם כן

(א) ב"ב קכ. קהל השלח פ"ו
מ"ח. (ב) [לשלח מנח]:
(ג) [קדושין ע"ה. ע"ה].
(ד) [מקפתא פ"ו].
(ה) [מסכתין נ"א: ע"ה. ונחם].
(ו) [לשלח מנח]. (ז) [ל'ל'
ד', (ח) [נדבכים כג],
(ט) [נדבכים ז', (י) [ויקרא כג],
(כ) [ל'ל' לפני ד"ה כדכנס],
(ל) [נדבכים כ],

תורה אור השלם

1. וני האיש אשר ארש
אשה ולא לקחה ויח
וישב לביתו פן ימות
במלחמה ואיש אחד
יקחה: דברים כ ז
2. וקספו השטורין לדבר
אל העם ואמר מי
האיש הירא ורך הלבב
לך וישב לביתו ולא
יקח את לבב אחיו
במלחמה: דברים כ ח
3. והן בחור מלאכתך
ועתה בשדה לך אחד
וביתך ביתך:
משלי כו כו
4. כי יקח איש אשה
וידעה לא יצא בצבא
ולא יעבר עליו לכל דבר
נקי ויהיה לביתו שנה
אחת וישמח את אשתו
אשר לקח: דברים כו כ
5. ויהיה בכלל השטורין
לדבר אל העם ויקחו
שרי צבאות בראש
העם: דברים כ ט

לעני רש"י

ור"ש וייר"ש. חז"נים.

מוסף רש"י

לפיכך תלתא לו התורה
את כל אלו. לחזור על
בית וכנס ואשה לנכות על
החורים בשביל עבדות
שנים שלא יעניו שם
בעלי עבירה והיוה חזר
אומר שמא בנה את הבית
או נטע כרם או ארס אשה
(דברים כ ח). מעמידין
זקופין לפניהם. בני אדם
עומדין בקנה המערכה
לוקח את הטופס ולחוס
בדברים שבו אל המלחמה
ולא תנוס, שמחלת נפילה
יטה (שם כ ט). לקפה
את שוקיו. לקנף רגליו
(קדושין יב:).

תנא מפני שמחדשין אותו פעמים בשבוע: ואלו שאין זזין ממקומן בנה בית חדש וחנכו וכו': תנו רבנן^א אשה
חדשה אין לי אלא אשה חדשה אלמנה וגרושה מנין תלמוד לומר אשה מכל מקום אם כן מה ת"ל אשה
חדשה מי שחדשה לו יצא מחזיר גרושה שאין חדשה לו ת"ר לא יצא בצבא יכול בצבא הוא דלא
יצא אבל יספיק מים ומוזון ויתקן הדרכים תלמוד לומר ולא יעבור עליו לכל דבר יכול שאני מרבה
אף הבונה בית ולא חנכו נטע כרם ולא חללו ארס אשה ולא לקחה ת"ל עליו עליו אי אתה מעביר
אבל אתה מעביר על אחרים ומאחר דכתב לא יעבור לא יצא בצבא למא לי ילעבור עליו בשני לאוין:
בתני^ב ויפסו השוטרים לדבר אל העם וגו' ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כ"במשמעו שאינו יכול
לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר' יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן
העבירות שבידו לפיכך תלתא לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול
גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין הרי הוא הירא ורך הלבב
והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקבו של עם מעמידין זקופין
לפניהם ואחרים מאחוריהם וכשילין של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפה את שוקיו
שתחילת